

ავთანდილ არაბული

ბიოგრაფიული მონაცემები (CV)

სახელი, გვარი: ავთანდილ არაბული

დაბადების თარიღი: 24.03.1953

პირადი ნომერი: 01013010637

მისამართი: 0163 თბილისი, ვარკეთილი-3, კორპ. 403, ბ. 114

ტელეფონი: 2 79 35 97 (ბ) 595 333 552

ელ. ფოსტა: arab.av@gmail.com

1. განათლება

№	წლები	უმაღლესი სასწავლებლის დასახელება	აკადემიური ხარისხი	სპეციალობა
1.	1971-76	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	ქართ. ენისა და ლიტერატურის მასწ.	ფილოლოგია
2.	1976-80	ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ასპირანტურა	ფილოლოგიის მეცნ. კანდიდატი	ენათმეცნიერება
3.				

2. სამუშაო გამოცდილება

№	წლები	თანამდებობა	დეპარტამენტი/განყოფილება	ორგანიზაცია
1.	2014-2017	დირექტორი		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
2.	2013-2014	აკადემიკოს-მდივანი		საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
3.	2006-2013	სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
4.	2000-2005	დირექტორის მოადგილე		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
5.	2005-2006	კათედრის გამგე	ფილოლოგიის ფაკულტეტი	თსუ
6.	1988-98, 2005-2009	განყოფილების გამგე		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
7.	1984-88	უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
8.	1980-84	მეცნიერი თანამშრომელი		ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

3. სამეცნიერო შრომები:

ა) წიგნები (მათ შორის - ლექსიკონები):

1. მესამე სერიის ნაკვეთულთა წარმოება და მნიშვნელობა ძველ ქართულში, თბ., „აკადემიის გამომცემლობა“, 1984, 200 გვ.
2. ზმნური და სახელური ფუძეთქმნადობის პრობლემა ქართველურ ენებში, თბ., „ქართული ენა“, 2001, 385 გვ.
3. ალ. ჭავჭავაძე, თხზულებანი, სიმფონია-ლექსიკონითურთ, თბ., „თსუ გამომცემლობა“, 1996 (თანაავტორობით) .
4. ნ. ბარათაშვილი, თხზულებანი, სიმფონია-ლექსიკონითურთ, თბ., „თსუ გამომცემლობა“, 1996 (თანაავტორობით) .
5. ქართული მეტყველების კულტურა, თბ., „უნივერსალი“, 2004 (II გამოც. _ 2005), 336 გვ.
6. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ახალი რედაქცია, ტომი I, თბ., „მერიდიანი“, 2007, 1130 გვ. (მთავარი რედაქტორი).
7. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ახალი რედაქცია, ტ. II, თბ., „მერიდიანი“, 2010, 1680 გვ. (მთავარი რედაქტორი).
8. თანამედროვე ქართული ენის მორფოლოგია, თბ., „მერიდიანი“, 2011 (თანაავტორობით), 700 გვ.
9. „ვეფხისტყაოსანს“ მოგვითხრობენ ავთანდილ არაბული და მამია მალაზონია, თბ., „სეზანი“, 2009, 68 გვ.
10. მოსწავლის ორთოგრაფიულ-სტილისტიკური ლექსიკონი, თბ., „მერიდიანი“, 2012 (ერთ-ერთი ავტორ-შემდგენელი), 460 გვ.
11. ენა ჩვენი არსობისა, 2013, თბ. „უნივერსალი“, 398 გვ.
12. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ახალი რედაქცია, ტ. III, 1600 გვ. (მთავარი რედაქტორი).
13. მოგითხრობთ „ვეფხისტყაოსანს“, „სეზანი“, თბ. 2016; 102 გვ.
14. „ვეფხისტყაოსანის“ თავგადასავალი, „მერიდიანი“, თბ. 2016; 80 გვ.
15. ქართული ენა. 1. ნაკვ. 1, მორფოლოგია. ზოგადი. სახელი; „თსუ გამომც.“, თბ. 2016 წ., 410 გვ.
16. ქართული ენა. 1. ნაკვ. 2, მორფოლოგია. ზმნა, „თსუ გამომც.“, თბ. 2016, 500 გვ. (თანაავტ.)
17. აკადემიკოსი მზექალა შანიძე - ჭეშმარიტი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე (ბროშურა), სმეა-გამომც., თბ. 2016, 38 გვ.
18. სახელმწიფო ენის ოფიციალურ-საქმიანი სფერო // საჯარო მოხელის ორთოგრაფიულ-სტილისტიკური ლექსიკონი, თბ. 2017 (თანაავტ.).
19. არნოლდ ჩიქობავა - 120. კავკასიური იდენტობის გამარჯვება. გამომც. „არტანუჯი“, თბ. 2018, 78 გვ. ISBN 978-9941-478-51-2~
20. ეროვნული უნივერსიტეტი - 100. (ახალი) ქართული ენის კათედრა. გამომც. „უნივერსალი“, თბ. 2018, 58 გვ. ISBN 978-9941-457-98-2
21. The Man in the Panther's Skin. F Condensed Prose Retelling by Avtandil Arabuli. Publ. ARTANUJI, Tb. 2018. p. 148. ISBN 978-9941-478-60-4 [„ვეფხისტყაოსანი“, მოთხრობილი ავთანდილ არაბულის მიერ, გამომც. „არტანუჯი“, 2018]
22. Витяз в тигровой шкуре. Краткий пересказ Автандила Арабули. Изд. Артануджи, Тб. 2018, с. 144. ISBN 978-9941-478-61-1 [„ვეფხისტყაოსანი“, მოთხრობილი ავთანდილ არაბულის მიერ, გამომც. „არტანუჯი“, 2018]

ბ) სასკოლო სახელმძღვანელოები:

1. მშობლიური ენა, II კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 1998-2009 (თანაავტორობით), 130 გვ.
2. მშობლიური ენა, III კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 1999-2009 (თანაავტორობით), 140 გვ.
3. მშობლიური ენა, IV კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 2000-2009 (თანაავტ.), 170 გვ.
4. ქართული ენის სამყარო, V კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 2001-2009, 132 გვ.
5. ქართული ენის სამყარო, VI კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 2003-2009 (თანაავტ.), 116 გვ.
6. ქართული ენის სამყარო, V კლასი, მოსწავლის რვეული, თბ. 2003, 76 გვ.
7. ქართული ენის სამყარო, V კლასი, მასწავლებლის წიგნი, თბ. 2003, 115 გვ.
8. ქართული ენის სამყარო, VI კლასი, მოსწავლის რვეული, თბ. 2004, 72 გვ.
9. ქართული ენის სამყარო, VI კლასი, მასწავლებლის წიგნი, თბ. 2004, 57 გვ.
10. ქართული ენა და ლიტერატურა, V კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2010 (თანაავტ.), 252 გვ.
11. ქართული ენა და ლიტერატურა, VI კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2011 (თანაავტ.), 262 გვ.
12. ქართული ენა, V კლასი, მოსწავლის რვეული, თბ. 2010 (თანაავტ.), 84 გვ.
13. ქართული ენა და ლიტერატურა, VII კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 2005-2009 (თანაავტ.), 280 გვ.
14. ქართული ენა, მოსწავლის რვეული VII კლასისათვის, თბ., 2007, 80 გვ.
15. ქართული ენა და ლიტერატურა, VIII კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2007 (თანაავტ.), 304 გვ.
16. ქართული ენა, მოსწავლის რვეული VIII კლასისათვის, თბ., 2007, 105 გვ.
17. ქართული ენა და ლიტერატურა, IX კლასის სახელმძღვანელო, თბ. 2008 (თანაავტ.), 370 გვ.
18. ქართული ენა, ტექსტის გრამატიკული ანალიზი, მოსწავლის რვეული IX კლასისათვის, თბ. 2008, 120 გვ.
19. ქართული ენა, ტექსტების ანალიზი და მოდელირება, მართლწერის საკითხები, X კლასის სახელმძღვანელო, თბ., 2007 (თანაავტ.), 200 გვ.
20. ქართული ენა, ტექსტების ანალიზი და მოდელირება, მართლწერის საკითხები, X კლასის სახელმძღვანელო, მე-2 ნაწილი, თბ., 2009, 80 გვ.
21. ქართული ენა და ლიტერატურა, X კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2011 (თანაავტ.), 390 გვ.
22. ქართული ენა და ლიტერატურა, XI კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2012 (თანაავტ.), 420 გვ.
23. ქართული ენა და ლიტერატურა, XII კლ. სახელმძღვანელო, თბ., 2012 (თანაავტ.), 446 გვ.
24. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 2, 1-ლი ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 84 გვ.
25. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 2, მე-2 ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 84 გვ.
26. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 3, 1-ლი ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 96 გვ.
27. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 3, მე-2 ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 76 გვ.

28. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 4, 1-ლი ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 80 გვ.
29. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 4, მე-2 ნაწილი, გამომც. „საქართველოს მაცნე“, თბ. 2018, 100 გვ.
30. ქართული ლიტერატურა, მოსწავლის წიგნი, 5, 1-ლი ნაწილი, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 92 გვ. ISBN 978-9941-9548-1-8 (თანაავტორობით)
31. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 5, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 110 გვ. ISBN 978-9941-9548-0-1 (თანაავტორობით)
32. ქართული ენა, მოსწავლის რვეული, 5, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 72 გვ. ISBN 978-9941-9548-2-5 (თანაავტორობით)
33. ქართული ენა და ლიტერატურა, მასწავლებლის წიგნი, 5, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 118 გვ. ISBN 978-9941-9548-3-2 (თანაავტორობით)
34. ქართული ლიტერატურა, მოსწავლის წიგნი, 6, 1-ლი ნაწილი, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 92 გვ. ISBN 978-9941-9548-5-6 (თანაავტორობით)
35. ქართული ლიტერატურა, მოსწავლის წიგნი, 6, მე-2 ნაწილი, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 112 გვ. ISBN 978-9941-9603-1-4 (თანაავტორობით)
36. ქართული ენა, მოსწავლის წიგნი, 6, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 106 გვ. ISBN 978-9941-9548-4-9 (თანაავტორობით)
37. ქართული ენა, მოსწავლის რვეული, 6, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 70 გვ. ISBN 978-9941-9548-6-3 (თანაავტორობით)
38. ქართული ენა და ლიტერატურა, მასწავლებლის წიგნი, 6, გამომც. „სწავლანი“, თბ. 2018, 70 გვ. ISBN 978-9941-9548-7-0 (თანაავტორობით)

გ) სტატიები :

1. მესამე ხოლმეობითი ხევისურულში. – ზოგადი და იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების საკითხები, 1978.
2. *ძველი ქართულის ნამყო დროის საობიექტო მიმდევობის მორფემული ანალიზი. – სმამ, 96, # 1, 1979.
3. *რელატიური გარდაუვალი ზმნების დრო-კილოთა III ჯგუფის ჩამოყალიბებისათვის ძველ ქართულში. – სმამ, 96, # 2, 1979.
4. *-იე დაბოლოების საკითხი I თურმეობითში. – სმამ, 97, # 3, 1980.
5. *თურმეობითის ანალიზური წარმოების თავისებურება ქართველურ ენათა ზოგ დიალექტში. – მაცნე, # 1, 1980.
6. სპორადულად გამოვლენილ I I I პირის -ნ| -დ, -ენ| -ედ სუფიქსთა ფუნქციისათვის ძველ ქართულში. – ნარკვევები იბერიულ-კავკასიურ ენათა მორფოლოგიიდან, 1980.
7. *მახვილი ხევისურულ დიალექტში. – ქართველურ ენათა სტრუქტურის საკითხები, V, 1981.
8. შენიშვნები სალიტერატურო ენის მოთხოვნათა ზოგი დარღვევის გამო. – ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, V, 1983.
9. *-ია დაბოლოებისა და მეშველზმნიან ფორმათა საკითხი პირველ თურმეობითში. – საენათმეცნიერო ძიებანი, 1983.
10. *ერთი ქართველური ძირის ადდგენისათვის. – მაცნე, # 4, 1985.
11. რაც დიდ ილიას ”ეყუდენის”. – ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში, 1986.
12. -ლოდ (სილოდა) ფუძის წარმომავლობისათვის ქართულში. – ეტიმოლოგიური ძიებანი, 1987.
13. *К истории образования объектного причастия прошедшего времени в груз. языке. – იკეწ, 1987.

14. თრგუნ- და თქერ- (თქრ-) ზმნურ ფუძეთა ანალიზისათვის ქართულში (სხვა ქართველურ ენათა მონაცემებთან მიმართებით) . – ეტიმოლოგიური ძიებანი, 1988.
15. "მისთვის არ ვმდერ, რომ ვიმდერო" (ილიას ლექსი და ქართული პოეტური კულტურა). – ბალავერი, 2-3, 1988.
16. ცხოველთა ასაკისა და სქესის ასახვა მესაქონლეობის ლექსიკაში. – დიალექტოლოგიური კრებული, 1989.
17. ვს- (ვსება) ზმნური ძირის ისტორიისათვის. – ეტიმოლოგიური ძიებანი, 1989.
18. სვანური საკულტო ტერმინი ჯგრაგ. – ეტიმოლოგიური ძიებანი, 1990.
19. *|უ| და |ვ| ფონემათა კომბინატორული ქცევის ზოგი საკითხი. – მაცნე, # 3, 1991.
20. *ქართული ზმნის ფორმათა სემანტიკური ანალიზისათვის. – მაცნე, # 4, 1992.
21. ხალხური პოეზიის ენა და დიალექტები. – "ლიტერ. საქართველო", 1993.
22. "საკითხავ" სიტყვის ისტორიისათვის. – ქართული მეტყველების კულტურის საკითხები, 1995 (თანაავტ.).
23. წურ- და ჭურ- ძირთა ისტორიული ვარიანტებისათვის ქართველურ ენებში. – ქართველური მემკვიდრეობა, I, 1996.
24. */უე/-/უ/ სეგმენტთა მონაცვლეობისათვის ისტორიულ ფუძეებში. – ქეს, VI, 1996.
25. სახელურ და ზმნურ ფუძეთა ისტორიული ურთიერთმიმართებისათვის. – ეტიმოლოგიური ძიებანი, 6, 1997.
26. კუეს-/კუს- ფუძის შესატყვისობათა ძიებისათვის ქართველურ ენებში. – გ. როგავას. (საიუბილეო კრებული), 1997.
27. ისტორიული ტენდენციის გამოვლენისათვის დიალექტთა თვითგამიჯვნის პროცესში. – ქართველური მემკვიდრეობა, II, ქუთ. 1998.
28. კოპალა თეონიმის წარმომავლობისა და პირვანდელი შინაარსისათვის. – ქართველური ონომასტიკა, I, 1998.
29. *კოინე – ქართული ხალხური პოეზიის ენა (გერმანულად). – გეორგიკა, 21, 1998.
30. *ზოგი ცალთანხმოვნიათა ზმნური და სახელური ძირის ურთიერთმიმართებისათვის ქართველურ ენებში. – ქეს, VII, თბ., 1998.
31. *ზმნის საუღლებელ ერთეულთა რაოდენობის საკითხისათვის ქართულში. – ენათმეცნიერების საკითხები, I, თბ., 1999.
32. ენა და ღვთისმეტყველება. – „არილი“, # 6, 2000, # 7, 2000.
33. აკაკი ბაქრაძის ენობრივი პოზიციის გააზრებისათვის. – ლიტერატურა და სხვა, #1, 2000.
34. *დიალექტური ლექსიკის ადგილისათვის განმარტებით ლექსიკონში. – იკე, 34, 2000.
35. ენკლიტიკის ბუნებისათვის ქართულში. – ვარლამ თოფურია – 100, თბ., 2001, გვ. 46-54.
36. ფრე ფრე ტიპის მეტათეზისის გააზრებისათვის ქართულში. – შოთა ძიდიგური – 90, თბ., 2002.
37. მოსაზრებანი „ქართული ენის“ სასკოლო კურსის დახვეწისათვის. – ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში, თბ., 2002.
38. შენიშვნები „გველის მჭამელის“ თემაზე. – სჯანი, IV, თბ., 2003.
39. *Archaische Elemente in der Volksdichtung der ostgeorgischen Bergbewohner. – Kaukasische Sprachprobleme, Coaucasica Oldenburgensia 1, Oldenburg 2003. გვ. 35-47.
40. *Einige Eigentümlichkeiten der Verwandtschaftstermino – logie in den ostgeorgischen Bergdialekten – იკე, გვ. 47-59.
41. ქართველური ენების სტრუქტურისა და ისტორიის საკითხები აკად. ს. ჯანაშიას შრომებში. – ქართველოლოგიური კრებული, II, თბ., 2003, გვ. 3-13.

42. ქართველურ ენათა შედარებითი ანალიზისათვის (გურული და ხევსურული, მეგრული და ლაზური, ბალსქვემოური და ლენტეხური). – იქვე, გვ. 14-20 (თანაავტ.).
43. გარემო და ენის ეკოლოგია (ილია მართლის შემოქმედებითი მემკვიდრეობის მიხედვით) – ლოგოსი, II, 2004.
44. უწყვეტობა პოეზიის ენისა. – ლიტერატურა და სხვა, აღმანახი, თბ., 2005, გვ. 176-189.
45. დროის ანაბეჭდები სალიტერატურო ენაში. – გელათის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალი, 1, 2005, გვ. 15-24.
46. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის ახალი რედაქცია – ეპოქის შეკვეთა. – მნათობი, 12, 2007.
47. ერთი ცნებითი კოლიზიის გამო ქართველოლოგიურ სივრცეში. – ქართველური ენები და დიალექტები (ერთი "სამეცნიერო პოლემიკის" გამო), თბ. 2007.
48. შემაჯამებელი ნაშრომი იბერიულ-კავკასიურ ენათა ნათესაობის თეორიაში. – მ. ქურდიანი, იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების საფუძვლები, თბ. 2007.
49. *კვლავ ზმნური სუბლექტივიზმის ერთი უძველესი მოვლენისათვის ქართულში. – იკე, XXXVI, 2008.
50. ლექსემა. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
51. პარონიმთა ლექსიკონი. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
52. ნეოლოგიზმი. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
53. კრებსითი ლექსიკონი. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
54. კალკი. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
55. ოკაზიონალიზმი. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
56. ომონიმია და ომონიმები. – ენციკლოპედია "ქართული ენა", თბ. 2008.
57. *კნინობითის ერთი მოულოდნელი სინტაგმატური უნარისათვის ქართული ენის დიალექტებში. – იკე, 37, 2009.
58. "ეშუ" და "შუა" ლექსემათა ურთიერთმიმართებისათვის. – ეტიმოლოგ. ძიებანი - 2010.
59. *აკაკი წერეთლის წვლილისათვის ახალი ქართული სალიტერატურო ენის ჩამოყალიბებაში. – იკე, 38, 2010.
60. *აკად. ქ. ლომთათიძე და იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება. – იკე, 39, 2011, გვ. 15-27 (თანაავტ.)
61. *ვარლამ თოფურია ადგილისათვის მე-20 საუკუნის ქართველოლოგიაში. – ქესს, 11, 2011.
62. ქართული გრამატიკის ნარკვევი. – წიგნში "ქართულ-ოსური, ოსურ-ქართული ლექსიკონი", თბ. 2011, 23 გვ.
63. ვარლამ თოფურია და XX საუკუნე. – ქართული მწერლობა, 4, 2011, გვ. 43-49.
64. ქველ-ი სიტყვის წარმომავლობისათვის. – ეტიმოლოგიური ძიებანი - 2011.
65. ილიას გზით. – კრ. "მწყემსი საქართველოსი", თბ., 2012, გვ. 99-116.
66. კუთხური მეტყველებისადმი დამოკიდებულების ახალი ეტაპი და გ. ჩოხელის პროზა. – კრებული, მიძღვნილი გ. ჩოხელის შემოქმედებისადმი, თბ., 2012.
67. დაჯამული და დამქმარი დერივატების ადგილისათვის ისტორიულ ლექსიკონში. – ეტიმოლოგიური ძიებანი, IX, 2012, გვ. 3-9.
68. *ერთი ტიპის ქცევის ფორმათა გრამატიკული ომონიმის ასახვისათვის ქველში. – იკე, 41, თბ. 2013, გვ. 9-24 (თანაავტ.).
69. როგორ კეთდება ლექსიკონი. – მეცნიერება და კულტურა, ტ. I, თბ. 2013, გვ. 132-139.
70. ვინფრიდ ბოედერის დვაწლისათვის ქართველთა ენობრივი სამყაროს კვლევაში. – „კადმოსი“, თბ. 2013, გვ. 240-248.

71. ქართული ენის სახელმწიფო პროგრამა (ლექსიკოგრაფიული ამოცანები). - ქართული ენა - 21-ე საუკუნის გამოწვევები, კონფერენციის მასალები, ქუთაისი, 2013, გვ. 7-13.
72. გასული საუკუნის საენათმეცნიერო დისკუსიის გააზრებისათვის. - იკე, ტ. 42, თბ. 2014, გვ. 9-21.
73. არქაიზმი - როგორც კომიკურის საფუძველი. - ელიზბარ ჯაველიძე - 75, ისტორიულ-ფილოლოგიური კრებული, თბ. 2014, გვ. 32-40.
74. ახალი ათასწლეული და ქართული სახელმწიფო ენის ისტორიის მნიშვნელოვანი ეტაპები. - კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის მაცნე, # 7, თბ. 2014, გვ. 7-11.
75. ზოგი წარმოქმნილი (მეორეული) ზმნისართის შეხამებისათვის ნაცვალსახელებთან. - ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, ტ. 14, თბ. 2014, გვ. 16-25.
76. ხუცეს- ტერმინისა და მისი სოციალურ-კულტურული შინაარსისათვის ისტორიულ ფხოვში. - ბათუმის უნივერსიტეტის საერთაშორისო კონფერენციის მასალები - 2014.
77. ანა კალანდაძის პოეტური სიტყვა. - ანას - ენათმეცნ. ინსტიტუტი, თბ. 2014, გვ. 83-108.
78. ალექსი ჭინჭარაული. - ქართველოლოგია, თბ. 2014, გვ. 114-120.
79. გურამ კარტოზიას წვლილისათვის "ვეფხისტყაოსნის" ტექსტის კვლევის საქმეში. - კრ. "ქართველოლოგია", 4, 2014, გვ. 40-44.
80. წინათქმა - კრებულისათვის "ტერმინოლოგიის საკითხები", I, თბ. 2014, გვ. 3-8.
81. ალექსანდრე ყაზბეგის „ტანჯვის“ ეთიკა და ესთეტიკა (შემოვალ... დიდებით). - ქართული უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა და სამართლის სკოლის შრომები, ტ. III, გვ. 212-218;
82. არნოლდ ჩიქობავას დრო სივრცე (შტრიხები დიდი მეცნიერის ბიოგრაფიისათვის). - ქართული უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა და სამართლის სკოლის შრომები, ტ. II, გვ. 388-407;
83. ხევსურეთი ხსნას ელის. - კრებ. „ხევსურეთი“, 2015, გვ. 5-8.
84. ქართველურ ნაცვალსახელთა ისტორიული ანალიზის ზოგი ასპექტისათვის. - კრ. „ენათა ისტორიულ-შედარებითი კვლევის პრობლემები“, თბ. 2016, გვ. 46-69;
85. ბაქარ გიგინეიშვილის კიდევ ერთი ფასდაუდებელი ნაშრომი. - ბ. გიგინეიშვილი, ქართული ენის ისტორიულ-ეტიმოლოგიური ლექსიკონი, თბ. 2016, გვ. 4;
86. „მე მესმის მუსიკა, ქართული მუსიკა“ („მთაწმინდის მთვარის“ გამოქვეყნების 100 წლისთავისადმი). - გალაკტიონი - 125, საიუბილეო კრებული, თბ. 2016, გვ. 78-86;
87. „სიმღერის“ პოეტური დანიშნულებისათვის ხალხურ პოეზიასა და ვაჟას შემოქმედებაში. - ქართული აღმანახი, # 1, თბ. 2016, გვ. 164-169;
88. ტერმინოლოგიური პოლიტიკა და კანონი სახელმწიფო ენის შესახებ. - ტერმინოლოგიის საკითხები, 2, თბ. 2016, გვ. 5-18;
89. აბრევიატურების შედგენილობისა და ფორმაწარმოების საკითხები (თანაავტორ.) . - ტერმინოლოგიის საკითხები, 2, თბ. 2016, გვ. 19-29.
90. ხევსურულის პარადიგმები. - ქართული ენა. მორფოლოგია, 2, თბ. 2016
91. „დაიცავს“ თუ „დაიპყრობს“. - ნიკოლოზ ბარათაშვილი-200, თბ. 2017, გვ. 487-490.
92. ასათიანური - ჰეროიკული სულის პოეტიკა. - საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ენა და კულტურა“, ქუთაისი, 2017, გვ. 3-6.
93. ეროვნული მისია და ევროპული ყაიდის მეცნიერი. - აკაკი შანიძე, 130. ქართული საქმის კაცი, თბ. 2017, გვ. 102-112.
94. სახელის გამართლება. - მრავალთავი, მიძღვნილი მ. შანიძის დაბადების 90 წლისადმი, ტ. 25, თბ. 2017, გვ. 12-20.
95. ქართული დამწერლობა - უკვდავი საკაცობრიო მემკვიდრეობა. - აღმანახი „მწიგნობარი“, თბ. 2017, გვ. 3-31.

96. ფხოვეური ლირიკის ზოგიერთი ენობრივ-პროსოდიკული ნიშნისათვის. - დიალექტოლოგიური კრებული, თბ. 2017, გვ. 3-6.
97. მეცნიერების ეპოქა და ქართული საენათმეცნიერო სკოლა. - საპატრიარქოს უწყებანი, #9 (839), გვ. 6-8 და #10 (840), გვ. 9-11, თბ. 2017.
98. საქართველოს მთიანეთის აღორძინების ეკოლოგიური წანამძღვრები. - კრ. „ფშავი“, მეცნ. აკად. გამომც., თბ. 2018, გვ. 67-105 (თანაავტორობით)
99. ასკატა, ასპუჭაკი, მესკია... (მ. მაჭავარიანის ლექსიკურ მიებათა მეცნიერული ღირებულებისათვის). - კრ. „კლასიკოსთა გაკვეთილები“, მუხრან მაჭავარიანი, თბ. 2018, გვ. 7-8
100. ივანე ჯავახიშვილი საქართველოში სომეხთა ჩამოსახლებისა და სომხეთის ტერიტორიული პრეტენზიების შესახებ. - კრ. „ჯავახიანი“, თბ. 2018, გვ. 149-158. ISBN 2449-3198 (თანაავტორობით)
101. არნოლდ ჩიქობავას საუკუნე. - ქართველურ ენათა სტრუქტურის საკითხები, 14, 2018, გვ. 3-22.
102. საზოგადო ჭირის მოზარე ანუ თანამედროვე ქართულის ანამნეზი ვახტანგ იმნაიშვილისებურად (რეცენზია). - ქართველურ ენათა სტრუქტურის საკითხები, 14, 2018, გვ. 229-234. ISSN

დ) მასალები, თეზისები :

1. ხევსურულის მახვილი. - ახალგაზრდა მეცნიერთა რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია, მასალები, 1978.
2. გარდაუვალი ზმნის დრო-კილოთა III ჯგუფის ანალიზური წარმოების ნაკვეთების ფორმირების ისტორიული სურათისათვის. - ახალგაზრდა მეცნიერთა რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია, მასალები, 1979.
3. დიალექტი და ხალხური პოეზია. - III რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 1981.
4. ბგერითი სიმბოლოზმის ერთი სავარაუდო შემთხვევის აღწერისათვის. - V რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 1983.
5. Становление форм аналитического образования в груз. языке. - ახალგაზრდა ფილოლოგთა საკავშირო კონფერენცია, მოსკოვი, 1983.
6. ზმნის ფორმათა სემანტიკური ანალიზისათვის. - ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 41-ე სამეცნიერო სესიის მასალები, 1984.
7. მთის კოლოების ნათესაობის ტერმინთა კლასიფიკაციისა და მორფოლოგიური ცვლილებებისათვის. - VII რესპუბლიკური დიალექტოლო. სამეცნიერო სესია, 1985 (თანაავტ.).
8. Морфемный анализ объектного причастия прош. времени. - XI რეგიონალური სამეცნიერო სესია, მახაჩყალა, 1986.
9. ზომორფიზმი მცენარეთა სახელდებაში. - IX რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 1987.
10. სამეურნეო დანიშნულების ასახვა მესაქონლეობის ლექსიკაში. - X რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 1988.
11. ხარ- ფუძის ისტორიისათვის. - XI რესპუბლიკური დიალექტოლო. სამეცნიერო სესია, 1989.
12. სახელურ და ზმნურ ფუძეთა წარმოების ისტორიული სურათისათვის. - კავკასიოლოგთა I საერთაშორისო სიმპოზიუმი, თბილისი, 1991.

13. ალტერნაციის ერთი თავისებური შემთხვევისათვის ქართულში. – რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 1995.
14. ორი წყვილი ფუძის ისტორიული ურთიერთმიმართებისათვის. – ქუთაისური საუბრები, 3, 1996.
15. სუფიქსური მიმღობის წარმოებაში მომხდარი ცვლილებისა და მისი დიაქრონიული ინტერპრეტაციისათვის. – ბ. ჯორბენაძის საზოგად. III სამეცნიერო სესია, 1996.
16. ამფიბოლიის მოვლენისათვის ქართული ენის მასალის მიხედვით. – თსუ ფილოლ. სამეცნ. სესია, 1996.
17. ილიას პოეტური სტილის განმსაზღვრელი რამდენიმე ნიშნისათვის. – თსუ ფილოლ. სამეცნ. სესია, 1997.
18. ენობრივი მეხსიერება და ეროვნული თვითშეგნება. – ქუთაისური საუბრები (სიმპოზიუმის მასალები), 1997.
19. არქაული ელემენტები მთიელთა პოეზიაში. – *Kaukasische Sprachprobleme*, VII, Oldenburg, 1998.
20. ნათესაობის ლექსიკა მთის დიალექტებში. – იქვე.
21. აკად. არნ. ჩიქობავა და ქართველური ენათმეცნიერება (ვ. შენგელიასთან ერთად). – არნ. ჩიქობავას დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი სიმპოზიუმის მასალები, 1998.
22. აკად. არნ. ჩიქობავას ღვაწლი ქართული ლექსიკოლოგია-ლექსიკოგრაფიის განვითარებაში. – არნ. ჩიქობავას საკითხავები, IX, 1998.
23. S₂O₃ პირის ნიშანთა ჩვენებისათვის ხევსურულში ისტორიულ მონაცემებთან მიმართებით. – ბ. ჯორბენაძის საზოგადოების V სამეცნ. სესიის მასალები, თბ., 1998.
24. ასპექტის ადგილისათვის ზმნურ კატეგორიათა შორის და მისი სემანტიკური სტრუქტურის საკითხები. – ენათმეცნ. ინსტ. 57-ე სამეცნ. სესიის მასალები, თბ., 1998.
25. წოდ- (მი-წოდ-ება) ფუძის სარეკონსტრუქციო მონაცემებისათვის. – XVIII რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნ. სესია, გორი, 1998.
26. –ელ სუფიქსიან ფუძეთა მორფონოლოგიისა და ღრუბელ- ფუძის აგებულებისათვის. – სამეცნიერო კონფერენცია "ფონეტიკა და ნორმა", 1998.
27. მისალმება-დალოცვის ფორმულები ხევსურულში. – *The International Institute of Sociology, 34th World Congress Multiple Modernities In An Era Globalization*, ტელავი, 11-15.VII. 1999.
28. ზმნური კატეგორიების კლასიფიკაციისათვის ქართულში. – თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტი სამეცნიერო სესიის მასალები, თბ., 1999.
29. ვარიანტულ ფორმათა ადგილისა და დანიშნულებისათვის "ვეფხისტყაოსანში". – არნ. ჩიქობავას საკითხავები, X, თბ., 1999 (მასალები).
30. ალ. ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემისა და თანდართული სიმფონია-ლექსიკონისათვის (თანაავტორობით). – ალ. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 1999.
31. ერთი ტიპის სახელზმნური წარმოებისათვის ქართულში. – რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, ახალციხე, 1999.
32. ბოლოკიდურ მჟღერთა დაყრუების საკითხისათვის ქართულში. – არნ. ჩიქობავას საკითხავები, X, 1999.
33. უარყოფითნაწილაკიანი კონსტრუქციის მეშვეობით მტკიცებითი შინაარსის გამოხატვისათვის. – ენათმეცნ. ინსტ. 58-ე სამეცნიერო მასალები, თბ., 1999.

34. თანდებული სიტყვაწარმოებითი ელემენტის რანგში და მისი ადგილი საკუთარ სახელთა სისტემაში. _ არნ. ჩიქობავას საკითხავები, XI, თბ., 2000 (მასალები).
35. ჯუამ- არქტიპის პირვანდელი მნიშვნელობისა და შესაბამის ფუძეთა საკულტო დანიშნულებისათვის. _ ქუთაისური საუბრები, VII, 2000.
36. მწიგნობრული უზუსი და ცოცხალი ენობრივი სისტემის გამოვლინებანი ტექსტის ანალიზისა და იდენტიფიკაციის თვალსაზრისით. _ თსუ ფილოლ. ფაკ. სამეცნ. სესიის მასალები, თბ., 2000.
37. ქართველთა საერთო ენის, ეროვნული თვითშეგნებისა და `ენობრივი გამძლეობისათვის". _ რესპუბლიკური დიალექტ. სამეცნ. სერიის მასალები, ზუგდიდი, 2000.
38. ქართველურ ენათა დიალექტების შედარებითი ანალიზისათვის (თანაავტორობით). _ რესპუბლიკური დიალექტ. სამეცნ. სესიის მასალები, ზუგდიდი, 2000.
39. **შხარას** ეტიმოლოგიისათვის (თანაავტორ.). _ ფონეტიკა და ნორმა, 2000.
40. ქართული და ქართველური ენების სტრუქტურისა და ისტორიის საკითხები აკად. ს. ჯანაშიას შრომებში. _ ენათმეცნ. ინსტ. 59-ე სამეცნ. სესიის მას., 2000.
41. ვარლამ თოფურიას გაკვეთილები: სიღრმე, სიზუსტე, ლაკონიზმი. _ თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო სესია, თბ., 2001.
42. ენა, დიალექტი და სიტყვიერი შემოქმედება. _ ქუთაისური საუბრები, VIII, 2001.
43. დროის ანაბეჭდები მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა ენაზე (ანონალიების კანონზომიერება). _ თსუ ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია, IX, 2001.
44. ვ. თოფურიას მემკვიდრეობის უკვდავება. _ ენათმეცნ. ინსტ. სამეცნ. სესია, თბ., 2001.
45. დრო, სივრცე და `ყოველნი ენანი". _ ქუთაისური საუბრები, IX, 2002.
46. მორფემათა საზღვრის ერთი ტიპის მეტათეზისისათვის ქართულში. _ თსუ და თსუ ფილიალების V სამეცნ. სესია, 26.04.2002.
47. ენობრივი მოვლენების არეალური შესწავლისა და შეფასების ზოგი ასპექტისათვის. _ ენათმეცნ. ინსტ. სამეცნ. სესიის მასალები, თბ., 2002.
48. ქართველ და ჩრდილოკავკასიელ მთიელთა ურთიერთობის ეთნოლინგვისტური ასპექტები (მ. ქურდიანთან ერთად). _ საერთაშორისო კონფერენცია `ენები, მთები, ტურიზმი კავკასიაში", თბ., 2.05.2003.
49. ზმნური სუბლექტივიზმის ერთი ტიპობრივი შემთხვევისათვის ქართულში. _ თსუ ფილოლ. ფაკ. სამეცნ. სესია, თბ., 2003 (მასალები).
50. ქართულ ეთნიკურ ტერმინთა წარმოების ზოგი თავისებურება. _ ქუთაისური საუბრები, X, 2003.
51. ხანმეტობა და ქართული საღვთისმეტყველო ენის ისტორიული მთლიანობის საკითხი. _ II საერთაშორისო სიმპოზიუმი: ქრისტიანობა ჩვენს ცხოვრებაში: წარსული, აწმყო და მომავალი, 24-26. XI. 2005, გვ. 137-138.
52. კოპალას მითის ტრანსფორმაციის ისტორიული სურათისათვის (მითისა და ზღაპრის ურთიერთმიმართების პრობლემა). _ საერთაშორისო კონფერენცია `მთები და მითები", თბ., 20-21. 05. 2005.
53. **(მო)ხდომა** ზმნის ფორმაწარმოებისა და სემანტიკისათვის დ. გურამიშვილთან. - დ. გურამიშვილისადმი მიძღვნილი სამეცნ. კონფერენციის მასალები, თელავი, 2006, 16-17 ივნ.

54. ქართული ეთნიკური სახელების ერთი უძველესი დერივაციული მოდელისათვის. – მეხუთე საერთაშორისო ქართველოლოგიური სიმპოზიუმი, თბილისი, 2006, 22-26 მაისი.
55. დიდი მეცნიერის მოღვაწეობის პირველი მადლცხებული ფურცლებიდან. – აკაკი შანიძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია, თბ. 2006, 16 მარტი.
56. ქართულის, როგორც სახელმწიფო ენის, ფუნქციონირებისა და სწავლების ძირითადი ასპექტები თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. – თსუ ქართული ენის ინსტიტუტის სამეცნიერო-პრაქტიკ. კონფერენცია, მიძღვნილი ქართული ენის დღისადმი, 2006, 14 აპრ.
57. ეთნომარკირებული ანდრეზული გამონათქვამები – როგორც ელემენტები საერთოკავკასიური დიდაქტიკური იდეოლოგიისა. – კავკასიოლოგთა პირველი საერთაშორისო კონგრესი, მასალები, თბ. 2007.
58. როცა ნუსხის ვერსია უკეთ ასახავს ეპოქის სულისკვეთებას, ვიდრე ავტოგრაფი. – ნ. ბარათაშვილისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 8-9 ივნ., 2007.
59. შეთანხმების კიდევ ერთი სახეობისათვის ქართული ენის დიალექტებში. – 27-ე რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, მასალები, თელავი, 9-10 ნოემბ., 2007.
60. "მთის კილოთა ლექსიკონი" – პირველი კრებისთი ლექსიკონი დიალექტური ლექსიკისა. – ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 66-ე სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ა. შანიძის დაბადების 120 წლისთავს, 24-26 დეკ., 2007.
61. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის ნორმატიული პარამეტრები. – კონფერენცია: ქართული მეტყველების კულტურის საკითხები, I, 2007.
62. ა. არაბული, მ. ქურდიანი – ფუძის გენერაციის უძველესი მოდელისათვის იბერიულ-კავკასიურ ენებში. – II საერთაშორისო სიმპოზიუმი, მიძღვნილი აკადემიკოს არნ. ჩიქობავას დაბადების 110 წლისთავისადმი, თბ., 2008.
63. ტექსტების ადაპტაციის პრობლემა სასწავლო მიზნებისათვის იაკობ გოგებაშვილთან. – იაკობ გოგებაშვილის საზოგადოების I სამეცნ. კონფერენცია, მასალები, 27 ოქტ., 2008.
64. წურთ(ნ)ა და წვრთ(ნ)ა სულხან-საბას მოძღვრებასთან მიმართებით. – სულხან-საბა ორბელიანისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 2008, 7-8 ივნ.
65. К взаимоотношению языковых явлений аблаута и альтернации в историческом аспекте развития картвельских языков. – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, მახაჩყალა, 13-15 ოქტ., 2008.
66. ფხოური კილოების ლექსიკა - გადარჩენილი აკაკი შანიძის მიერ. - ა. შანიძის დაბადების 122-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია, თსუ, 26 თებ., 2009.
67. ვინ ნაცვალსახელი - ერგატივის უძველესი ინფორმაცია. - საერთაშორისო საენათმეცნიერო კონფერენცია "ერგატივი და ერგატიული კონსტრუქცია მსოფლიოს ენებში", 2009, 21-23 მაისი.
68. ცნებათა დუბლირებისათვის ერთი აკადემიური დისციპლინის ფარგლებში. - ბ. ჯორბენაძის საზოგადოების XI სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, 2009, 9 ივნისი.
69. კიდევ ერთხელ "თეთრი საყელოს" ენისა და სტილისათვის. - მ. ჯავახიშვილისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 12-13 ივნ., 2009.
70. ინტენსივობის მრავლობითი ქართული ენის დიალექტებში. – XXIX რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, 27 ნოემბ., 2009.

71. სალექსიკონო სტატიის რედაქტირების რამდენიმე ასპექტისათვის (ერთი ზმნური ბუდის მაგალითზე). - არნ. ჩიქობავას საკითხავები, 14-17 აპრ., 2009.
72. -ნ-სუფიქსიან ფორმათა ერთი რიგისათვის ისტორიულ ქართულში. - ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 68-ე სამეცნიერო სესია, 22-24 დეკ., 2009.
73. აკად. თ. გამყრელიძე და ქართული ენათმეცნიერება. - ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 68-ე სამეცნიერო სესია, 22-24 დეკ., 2009 (თანაავტ.).
74. ბრუნების სისტემის ტიპიზაციისათვის ქართულში. - სპეციალური სამეცნიერო კონფერენცია "თანამედროვე ქართული ენის მორფოლოგიის საკითხები, I", 25 დეკ., 2009.
75. "ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი" როგორც ქართველოლოგიის საფუძველი. - I საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2010, 13-16 მაისი.
76. "ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის" კვალიფიკაციათა სისტემა - როგორც აკადემიური ლექსიკოგრაფიის სისტემური საფუძველი. - I საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2010, 13-16 მაისი (თანაავტ.).
77. ქართული ენის ისტორიულ-ეტიმოლოგიური ლექსიკონის" კონცეპტუალურ-მეთოდოლოგიური კრიტერიუმები. - I საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2010, 13-16 მაისი (თანაავტ.).
78. ენობრივი პოტენციის რეალიზაციის ერთი საგულისხმო შემთხვევისათვის (დაჟამებული). - არნ. ჩიქობავას საკითხავები, XXI, 2010.
79. ქართველოლოგიურ მეცნიერებათა მდგომარეობა დღევანდელ საქართველოში. - კონფერენცია "მეცნიერება და უმაღლესი განათლება: მდგომარეობა და პერსპექტივები", თბილისი, 2010, 7 მაისი.
80. პროფ. ივ. ქავთარაძის ცხოვრება და სამეცნიერო მოღვაწეობა. - არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს მემორიალური სხდომა ივ. ქავთარაძის დაბადების 90 წლის აღსანიშნავად, 2010, 29 ივნისი.
81. ლელთ ღუნისა მეტყველების ლექსიკურ-გრამატიკული შედგენილობისათვის. - ილია ჭავჭავაძის მუზეუმისა და სასულიერო აკადემიის "ხუთშაბათობა", 2010, 30 სექტემბერი.
82. დიალექტური ლექსიკის თემატური (ბუდობრივი) კოოპტაციის პრინციპი "სიტყვის კონის" მიხედვით. - XXX რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, ბათუმი, 2010, 19-20 ნოემბერი.
83. ქცევის ფორმათა ასახვის ზოგი საკითხისათვის ქეგლის ახალ რედაქციაში. - არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 69-ე სამეცნიერო სესიის მასალები, დეკ., 2010 (თანაავტ.).
84. ქეგლის ახალი რედაქცია და სალიტერატურო ენის ნორმა. - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების განყოფილების ქართული ენის კომისიის კონფერენცია, თბ., 2010, 17 დეკ.
85. ქართული სახელმწიფო ენის მდგომარეობა მესამე ათასწლეულის დასაწყისში. - კონფერენცია "მეცნიერება და განათლება საქართველოში", თბ., 2010, 30 ოქტ.
86. აკადემიკოს ქეთევან ლომთათიძის ღვაწლი აფხაზურ-ჩერქეზულ და ქართველურ ენათა შესწავლის საქმეში. - III საერთაშორისო სიმპოზიუმი (იბერიულ-კავკასიური ენები: სტრუქტურა, ისტორია, ფუნქციონირება), ეძღვნება აკად. ქ. ლომთათიძის დაბადების 100 წლისთავს, თბ., 2011, 27-29 ოქტ. (თანაავტ.).
87. ქართული ენის თესაურუსი. - საერთაშორისო კონფერენცია: ქართული ენა და თანამედროვე ტექნოლოგიები - 2011, თბ., 7-8 ივლისი (თანაავტ.).
88. ქართული ენის თესაურუსი. - "ენა, ლოგიკა, კომპიუტერიზაცია" - IX საერთაშორისო სიმპოზიუმი, ქუთაისი, 20-26 სექტ., 2011 (თანაავტ.).

89. ე.წ. საზედაო ქცევის ასახვისათვის განმარტებით ლექსიკონში. - არნოლდ ჩიქობავას საკითხავები, XXII, სენაკი, 7-8 მაისი, 2011.
90. კუთხური მეტყველებისადმი დამოკიდებულების ახალი ეტაპი და გოდერძი ჩოხელის პროზა. - საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: გოდერძი ჩოხელი - შემოქმედება საზღვრების გარეშე. თბ., 28-29 ოქტ., 2011.
91. აკად. ვარლამ თოფურის ცხოვრება და მეცნიერული მემკვიდრეობა. - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის საიუბილეო სხდომა "აკადემიკოსი ვარლამ თოფურია - 110", 28 იანვ., 2011.
92. "ზოგაის მინდის" ხევისურეთი. - კ. გამსახურდიასადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 17-18 ივლ., 2011.
93. ვაჟას პოეტური ენის მასაზრდოებელი წყაროები. - XXXI რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, თელავი, 11-12 ნოემბ., 2011.
94. პირთა ვითარების ასახვა განმარტებით ლექსიკონში. - არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 70-ე სამეცნიერო სესიის მასალები, ივნისი, 2011.
95. ინვერსიის საკითხისათვის ქართულში. - სამეცნიერო კონფერენცია "ზმნის მორფოლოგია", თბილისი, 23 დეკ., 2011.
96. ლემატიზაციის პრინციპები "ქართული ენის თესაურუსისათვის". - II საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2012, 18-20 მაისი (თანაავტ.).
97. "ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის" ელექტრონული ვერსია. - II საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2012, 18-20 მაისი (თანაავტ.).
98. Thesaurus of the Georgian language. - III международная научная конференция «Кавказские языки: генетико-ареальные связи и типологические общности, 28-29. VII . 2012, Махачкала (თანაავტ.).
99. დერივაციის პარადიგმატული ნიშნისათვის. - არნოლდ ჩიქობავას საკითხავები, XXIII, 24-27 აპრილი, 2012.
100. "ქართული ენის თესაურუსის" ელექტრონული ვერსია. - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის "რუსთაველის კომიტეტის" საიუბილეო კონფერენცია: "ვეფხისტყაოსნის" პირველი გამოცემის 300 წელი", 30 ნოემბერი, 2012.
101. ერთი უძველესი შერეული პარადიგმის გამოვლენისათვის ერთი დიალექტის ფარგლებში. XXXII რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, ქუთაისი, 16-17 ნოემბერი, 2012.
102. ერთი ტიპის ქცევის ფორმათა გრამატიკული ომონიმის ასახვისათვის ქეგლ-ში. - არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 71-ე სამეცნიერო სესია, მასალები, 25-27 დეკ., 2012 (თანაავტ.).
103. О принципах новой редакции восьмитомного "Толкового словаря грузинского языка". - Международная конференция "Актуальные проблемы общей и адыгской филологий", материалы, Майкоп, 2013, с. 86-87.
104. ქართული სალიტერატურო ენის პრობლემები იაკობ გოგებაშვილის მემკვიდრეობაში. - იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორი, 14 ივნ., 2013.
105. შე- ზმნისწინის ფუნქციური გააქტიურებისა და ბრალ- ფუძის ახალი სემანტიკისათვის „ვეფხისტყაოსანში“. - არნოლდ ჩიქობავას საკითხავები - 24, თბ. 2013, 23-26 აპრ.
106. სოფელ ჯუთის ტოპონიმია. - რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია ონომასტიკაში, ახალციხე, 2013, 21 ივნ.

107. ადრეული ქრისტიანობის ზოგი ენობრივი გამოვლენისათვის ხევსურულში. XXXIII რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, გორი, 2013, 1 ნომბ.
108. დაღესტნური წარმომავლობის ერთი გვარის შესახებ. - კავკასიოლოგთა III საერთაშორისო კონგრესი, თბილისი, 23-26 ოქტომბერი (თანაავტ.).
109. ქართული ენის სიტყვათშემოკლებათა ლექსიკონი (აგების პრინციპებისათვის). - კონფერენცია „ტერმინოლოგია - ქართული ენის ხვალისდედი დღე“, თბილისი, 2013, 11-12 ივნ. (თანაავტ.).
110. სპეციალური ტერმინოლოგიის ადგილისათვის განმარტებით ლექსიკონში. - კონფერენცია „ტერმინოლოგია - ქართული ენის ხვალისდედი დღე“, თბილისი, 2013, 11-12 ივნ.
111. კიდევ ერთხელ გასული საუკუნის საენათმეცნიერო დისკუსიის შესახებ. - არნოლდ ჩიქობავას საკითხავები, XXV, 14-17 აპრილი, 2014.
112. ხევსურული, ხუცესი, მახვში და ამ რიგის სხვა წარმოებათა ისტორიისა და სოციალურ-კულტურული დანიშნულებისათვის. - XXXIV რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესიის მასალები, მესტია, 3-4 ოქტომბერი, 2014.
113. ხუცესის ინსტიტუტი ისტორიულ ფხოვში. - საერთაშორისო კონფერენცია „ჰუმანიტა-რული მეცნიერებები ინფორმაციულ საზოგადოებაში - II“, ბათუმი, 24-26 ოქტ., 2014.
114. ქართულის, როგორც სახელმწიფო ენის, განვითარების უახლესი ამოცანები. - საერთაშორისო კონფერენცია „ჰუმანიტარული მეცნიერებები ინფორმაციულ საზოგადოებაში - II“, ბათუმი, 24-26 ოქტომბერი, 2014.
115. თანხმობა- და ხმობაფუძიან აბრევიატურათა მართლწერისათვის. - კონფერენცია „სამეცნიერო ტერმინოლოგია - II“, თბილისი, 28-29 ოქტომბერი, 2014.
116. ენის ეკოლოგიის პრობლემა. - თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია, 10-11 აპრილი, 2014.
117. შიო არაგვისპირელის ლექსიკა და ფრაზეოლოგია „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“. - შიო არაგვისპირელისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 6-7 ივნისი, 2014.
118. სახელმწიფო ენა და კანონპროექტი სახელმწიფო ენის შესახებ. - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა და ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების განყოფილებების გაერთიანებული სხდომა, 28 ოქტომბერი, 2014.
119. ტერმინოლოგიური პოლიტიკა და კანონი სახელმწიფო ენის შესახებ. - სამეცნიერო ტერმინოლოგია, III, თბ. 2015, 15-16 ნომბ.
120. პირიანობის ცვლის ასახვისათვის უღლების პარადიგმაში. - თსუ ქართული ენის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტის კონფერენცია, მიძღვნილი პროფ. ელენე ბაბუნაშვილის ხსოვნისადმი, თბ. 2015.
121. შუქ- ლექსემის საკრალური შინაარსისათვის ხევსურულში. - XXXV რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სესია, ბათუმი, 2015.
122. გრიგოლ რობაქიძის მსოფლალქმა და ხევსურეთი. - გრ. რობაქიძისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია, თელავის ი. გოგებაშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თსუ არნ. ჩიქობავას სახ.ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, ბესარიონ ჯორბენაძის საზოგადოება, თელავი, 2015.
123. სახელმწიფო ენის საკანონმდებლო უზრუნველყოფის საკითხები. - თბილისის

- სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია, თბ. 2015.
124. ეროვნული ენა როგორც სახელმწიფოებრივი იდეის გენერალიზაციის ქვაკუთხედი. - საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი I, ქართველოლოგიის პრობლემები და პერსპექტივები, თბ. 2015, 11-14 ნოემბ.
  125. შესატყვისობათა დიაქრონიული პლასტებისათვის ქართველურ ენათა ძირეულ ლექსიკაში. - ენათმეცნიერ-კავკასიოლოგთა IV საერთაშორისო სიმპოზიუმი, იბერიულ-კავკასიურ ენათა ფუძისა და ძირის სტრუქტურის საკითხები, თბ. 2015, 6-8 ნოემბ.
  126. გრიგოლ რობაქიძის „ლამარას“ ლიტერატურული და ენობრივი წყაროებისათვის. - გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი მესამე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორი, 2015.
  127. **მღერა, სიმღერა** ლექსემათა ისტორიული ცვლილებისათვის: არნ. ჩიქობავას საკითხავები, XXVII, 19-22 აპრილი, 2016.
  128. მიხეილ ჭაბაშვილის ცხოვრება და მოღვაწეობა. - მიხეილ ჭაბაშვილი - 100, ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, 2016, 18 ოქტ.
  129. ივ. იმნაიშვილი და რელატიურ-გარდაუვალ ზმნათა უღლების საკითხი. - სამეცნიერო კონფერენცია „ივ. იმნაიშვილი - 110“, 2016, 5-6 დეკ.
  130. ხარისხის ორგანული წარმოების სისტემური ისტორიული ცვლილებისათვის. - არნ. ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ყოველწლიური სამეცნიერო სესია, 2016, 13-16 დეკ.
  131. ხევსურული კილოკავების განმასხვავებელი ერთი მოვლენის ისტორიული ღირებულებისათვის. - 36-ე დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია, ქუთაისი, 2016, 21-22 ოქტ.
  132. სტანდარტული სინტაგმების ფუნქციისათვის ოფიციალური ენის კონსტრუქციების ჩამოყალიბებაში. - სამეცნიერო კონფერენცია „ოფიციალურ-საქმიანი სტილის საკითხები“, ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, 2016, 25 მარტი.
  133. ხანმეტობის კულტუროლოგიური მნიშვნელობისათვის. - თბილისის სასულიერო აკადემიის პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია, 2016, 4-5 აპრ.
  134. ლევან გოთუა „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“. - ლევან გოთუასადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია, თელავი, 2016, 17-18 ივნ.
  135. პირის ნიშნები იაკობ გოგებაშვილთან. - ი. გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი მეოთხე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორი, 2016, 27 ოქტ.
  136. შემოკლებათა დაწერილობის ზოგი საკითხი. - მასალები კონფერენციისა „სიტყვათმემოკლების საკითხები ქართულში“, ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, 2016, 16 სექტ.
  137. ასათიანური - ჰეროიკული სულის პოეტიკა. - საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ენა და კულტურა“, ქუთაისი, 2017
  138. ხოლმეობითი ქართული ენის ხევსურულ დიალექტში – ი. გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი მე-5 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორი, 2017
  139. ასკატა, ასპუჭაკი, მესკია... (მ. მაჭავარიანის ლექსიკურ მიებათა მეცნიერული ღირებულებისათვის) - კონფერენცია „კლასიკოსთა გაკვეთილები“, თელავი, 2017
  140. ივ. იმნაიშვილი და რელატიურ-გარდაუვალ ზმნათა უღლების ზოგი საკითხი - ივ. იმნაიშვილი - 111, თსუ კონფერენცია, 2017
  141. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 75-ე წლისთავის საიუბილეოდ“ - ეროვნული ბიბლიოთეკის სხდომათა დარბაზი, თბილისი, 2017
  142. გივი მაჭავარიანი და ქართული ენათმეცნიერების განვითარების ახალი ეტაპი. - გ. მაჭავარიანის დაბადებიდან 90 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სხდომა,

თსუ, თბილისი, 2017

143. -ავ სუფიქსის დერივაციული სტატუსისათვის ქართულში“ . - არნ ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 76-ე სამეცნიერო სესია, თბილისი, 2017
144. ახალი ძველ ქართულში (სისტემურ ცვლილებათა ასიმეტრიული ბუნებისათვის). - საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი, მასალები, 2, თბ. 2018, 27 სექტ.
145. „ლექსიკონი ხალხის პირველ წიგნად თქმულა“ (არნ. ჩიქობავა). - თსუ არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი არნ. ჩიქობავას დაბადების 120 წლისთავისადმი, თბ. 2018, დეკემბ.
146. „დედაენა“ და ქართული ანბანი - კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული ძეგლი. - იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილი მე-6 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორი, 2018, 14 ივნ. (თანამომხს.)
147. იოსებ გრიშაშვილი და „ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი“. - „კლასიკოსთა გაკვეთილები“. იოსებ გრიშაშვილისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თელავი, 2018, 29-30 ივნ.
148. ქართული ანბანი და „დედაენა“. - „ქართული ენის ამაგდართა საფიხვნო“, თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 2018, 12 აპრ.
149. აკაკი ბაქრაძის ესთეტიკური და ენობრივი პოზიცია. - საიუბილეო სხდომა. მწერალთა სახლი, 2018, 4 ნოემბ.
150. კანონი „საქართველოს მთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ და მთიანეთის თანამედროვე პრობლემები. - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიისა და საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს ერთობლივი კონფერენცია, თბილისი, სმეა, 2018, 12 ოქტ.
151. მო--ე, მო--ო სტრუქტურის დერივატების ფუნქციისათვის ქართველურ ენებში. - სამეცნიერო კონფერენცია, ბათუმი, 2018, 30-31 ნოემბ.

ე) სამეცნიერო-პოპულარული და მეთოდური :

1. სახელმწიფო ენა და ენობრივი პოლიტიკა. - „საქართვე. რესპუბლიკა“, #58-60, მარტი, 1997.
2. მოსაზრებანი ქართული ენის სასკოლო კურსის დახვეწისათვის. „ლიტ. საქ.“, 30. V. 1997.
3. ნიკოლოზ ჯანელიძე - ემიგრანტის ცხოვრების ფურცლები. - ბურჯი ეროვნებისა, #1-2, 2000.
4. ენა ჩვენი არსობისა. - მნათობი, 5-6, 2001, გვ. 73-80.
5. ვინფრიდ ბოედერი - 65. - ენათმეცნიერების საკითხები, 2. 2002 (თანაავტორობით).
6. ენა, დრო და სივრცე. - გაზ. „თბილისის უნივერსიტეტი“, 12. XI. 2002.
7. ქართული ენა ეროვნულ სკოლაში (კონფერენცია). - ბურჯი ეროვნებისა, 5-6, 2002.
8. ჟამი მეცნიერების გამოსარჩლებისა, თბ., 2005, გვ. 68.
9. ტესტები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, 2004 (რ. მეგრელიშვილთან ერთად), გვ. 78.
10. მარადიული მასწავლებელი. - გაზ. „ახალი ქართული გაზეთი“, 20. X, 1998, გვ. 1_2.
11. ქართული ენა (არასპეციალური ფაკულტეტების სტუდენტებისათვის), პროგრამა, თსუ, 2001, გვ. 12.
12. ახალი ქართული ენა (ფილოლ. ფაკ. სტუდენტებისათვის), პროგრამა, თსუ, 2003, გვ. 88.
13. რად გინდა ისეთი სიმართლე. - გაზ. „საქ. რესპუბლიკა“, 3. 02. 2001, გვ. 7.
14. სარკმელი საგურამოდან. - „ლიტ. საქართველო“, 8_14. 03. 2002, გვ. 12.

15. მოჯადოებული წრე გაუარესების ტენდენციით (ქართული ენის სწავლების მდგომარეობის შესახებ...). - „საქ. რესპუბლიკა“, 7. XII, 2002.
16. მეცნიერი და მასწავლებელი. - „ბურჯი ეროვნებისა“, # 12, 2002, გვ. 8-10.
17. ენა დედაა ერისა. - ახალი ხიდი, საერთაშორისო ყოველკვირეული ჟურნალი, 2, 2003.
18. დღეს ყველაზე დიდი პრობლემაა წიგნიერება ბავშვებშიც და პედაგოგებშიც. - სკოლა (ყოველთვიური ჟურნალი მასწავლებლებისათვის), # 6, 2010, გვ. 53-55.